

Viuen cent anys endarrerits

L'absurda pretensió d'aquests sectors monàrquics que han pretés fer entrar el clau per la cabota, no pot ni deu astorar-nos. Demanar-los seny, reflexió, prudència fóra equivalent a demanar peres a l'olm. Ells desco-neixen totes aquestes coses. El seu potífex màxim, senyor Borbó, és, com va escriure molt encertadament, el tan malaguanyat com gloriós Blasco Ibàñez, un Ferran VII rediviu. I tots els seus corifeus i seguidors, s'ajusten a la contextura moral dels "Chamorro" i els Lozano Torres.

Cent anys enrera, malmenaven els destins d'Espanya homes com Calomarde, i el marquès de Zambrano. Per una ironia de les coses, durant els darrers anys, hem pogut veure associats a la cosa pública un Chamorro, governador de Girona, i un Marquès de Zambrano a l'Ajuntament dictatorial de Barcelona. L'un i l'altre responien perfectament a les característiques dels seus antecessors respectius. Quant a la tènica figura de Calomarde, ha tingut diferents imitadors. Primo de Rivera fou, potser, el més afortunat, en principi. Sanjurjo en la seva "auto-calamardització"—perdoneu aquest enrevessat vocable—ha fet figa llastimosament per a ell. Primo, fent mans i mànegues, de tot decòrum, apuntalant-se en el rei perjur que, a semblança del seu avi, trepitjava la Constitució, va poder sostenir-se set anys. Sanjurjo, mancat del suport de la Corona, ha fracassat en vint-i-quatre hores.

La mentalitat dels nobles (?), i de certs militars, és la mateixa que, entre els anys 1830 i 1832, empaitava rancuniosament tota expressió liberal. Hom diria que els mateixos homes que demanaven el cap del general Mina, formen avui la plana major d'aquesta xarxa tenebrosa de manaments i deslleialtats, que en l'hora actual, ha conspirat contra la República. I seguirà conspirant, si hom no els recorda, d'una manera contundent, que l'Era Absolutista és morta i enterrada i que d'ençà de les luetuoses dècades fernandines, han transcorregut cent anys que, si per a ells no enclouen cap ensenyança, el poble n'ha copsades moltes. Tantes, que a la primera guspira d'insubordinació alfonsina, ha vibrat amb la mateixa emoció intensa que va fer-ho el 14 d'abril. I les conquestes del 14 d'abril no se les deixarà prendre, el poble, de les mans. La Revolució va néixer pacífica i generosa, emblema del dret i de la sobirania civil. Però, encara el vivim el període revolucionari, i no serà pas per culpa nostra, si els borinots inoportuns, ens exciten i hom arriba a vies de fet, en la defensa heroica de la Santa Llibertat.

Ja no hi tornarem a aquelles nits ombrívoles de cent anys enrera, quan l'absolutisme esgratinyava traïdorament fins els reconcs dels domicilis que violava, per tal d'arrossegar patriotes liberals, al calabós, a l'exil o a la forca. El poble de Madrid—que tan magníficament ha sabut reaccionar contra l'aventura monàrquica—ja no cridarà mai més "Vivan las caenas" ni "Viva el rey castizo"... Els pobles evolucionen. Els despotes, no. Perquè no evolucionen, varen entronitzar el grotesc dictador Primo de Rivera i el sinistre inquisidor Martínez Anido. Perquè no evolucionen varen assassinar, a traïció, Galan i Garcia, i voldrien redreçar-se per assassinar-nos, d'acord amb la tònica calomardiana, a tots els que ens vàrem constituir en vindicadors dels dos capitans màrtirs.

Republicans de Catalunya i d'Espanya! Cal que vivim amb l'arma als dits, els ulls ben oberts i les orelles ben despertes. Aquesta sublevació esporàdica, és segur que té ramificacions ocultes que cal escatir i denunciar. Homes del nostre temps, sabrem ésser indulgents amb els satèlits irresponsables de la quarterada. Però als seus caps, que volen viure encara en l'any 1832, cal que els donem gust, aplicant-los sancions adequades a l'època que ells, irreflexius, s'obstinen a ressuscitar.

ENTRE AHIR I ANS D'AHIR S'HAN REBUT AL MINISTERI DE LA GUERRA MES DE 18.000 TELEGRAMES DEMANANT L'AFUSELLAMENT IMMEDIAT DEL GENERAL SANJURJO I ALTRES PRINCIPALS ACTORS DEL PRONUNCIAMIENTO

Per la cultura del poble

No és cap secret per ningú que abans de l'adveniment de la República la cultura espanyola vivia una vida precària i vergonyosa. El primer ministre del nou règim donà un impuls formidable a l'ensenyament primari i aquest impuls s'ha anat accentuant fins a arribar al projecte de llei autoritzant al Govern per emetre un préstec de 400 milions de pessetes destinades a construir 20 mil escoles. El fet és prou eloqüent perquè tots aquells que vénen dient amb una insistència ridícula que el nou règim no ha fet res de bo, vagin veient que qui no feia res de bo pel poble eren els que sempre l'havien condemnat a tota mena de vexacions i a la més irritant ignorància. La democràcia destrueix l'analfabetisme perquè sap que ha de nodrir-se amb les noves promocions de ciutadans perfectament assabentats de llurs deures i de llurs drets. No en vol de multituds orbes, aptes per a tota classe de abjeccions i matèria aprofitable pels que sempre han estat interessats en que les coses es succeïssin de la llastimosa i deplorable manera de sempre. Això de voler obrir pas al talent i de donar a l'obrer una il·lustració que el fes digne de tot respecte i consideració, també ho deien els reaccionaris, aquests reaccionaris insolents que avui blasmen d'una llibertat que no mereixen, és cert, però no és menys cert que el seu propòsit no era precisament deslliurar les multituds de l'esclavatge ignominiós del no saber, sinó enganyar-lo descaradament i així poder anar fent la viu-viu. El nou règim, no obstant i no fer gaires escarafalls, com aquell qui diu anant a la callada, obrí tot d'un cop deu mil escoles, després s'han atés totes les peticions que l'hi han estat dirigides i últimament ha acordat el préstec de 400 milions de pessetes pel mateix concepte. Cap altre poble d'Europa ha donat un pas tan decisiu en benefici de la cultura popular. L'exemple dels homes de la República espanyola en aquest aspecte, és senzillament admirable. Si la Monarquia s'hagués preocupat d'il·lustrar el poble enlloc d'envilir-lo, no hauria estat possible la campanya indecorosa que contra l'Estatut de Catalunya s'ha realit-

zat amb un desvergonyiment inconcebible. I és que "El Imparcial"—i tant!—, el "A B C", "El Debate", etc., i els quatre senyors poca-soltes que despotricaren contra Catalunya a la plaça de braus de Madrid, ja hi comptaven amb el 50 per cent d'analfabets que els lacais dels Borbons permeteren que hi hagués a Espanya. De no ésser així no s'hi haurien atrevit.

La bona voluntat del senyor Azaña i la clara visió dels que com el senyor Lluís Bello han propugnat tothora pels ideals autonòmics més radicals dels que ens seran conferits per les Constituents, no haurien trobat tants i tants esculls si el poble espanyol estés en possessió de cultura mitja superior a l'actual. Aquests 400 milions de pessetes destinades a l'ensenyament, seran, sense cap mena de dubte, 400 milions de bales que faran blanc sobre l'horripilant fantasma de l'analfabetisme i les possibilitats d'una Catalunya alliberada augmentaran a mesura que les noves generacions republicanes més intruïdes i més cultes, sabran captar-se dels problemes substantius i essencials que cal resoldre de cara al pervindre i sense prejudicis emmetzinadors.

Els enemics de la República que eridim, que baladregin, que difamin. No hi fa res. La història, fent honor a la veritat, haurà de registrar aquest fet, que, en ordre a la cultura, bé pot ésser considerat d'excelsionari.

SNOB

NI AMB LA HISENDA NI AMB LA VIDA, CAP D'AQUESTS GENERALS CRETINS I INNOBLES, SENSE MORAL NI VALENTIA, TRAÏDORS PER L'AFANY DE TIRANITZAR I D'ESPOLIAR EL POBLE, NO PODRAN PAGAR LA SANG INNOCENT DELS POBRES SOLDATS QUE HAN FET MATAR.

Ascensió ajornada

Berna, 12.—S'han efectuat preparatius per a la sortida del professor Piccard, però com que les condicions atmosfèriques són desfavorables s'ha ajornat la sortida.